

in een bepaald gebied. Deze onderzoeken worden meestal uitgevoerd met behulp van een 'batdetector', een apparaatje dat de echolocatie van vleermuizen hoorbaar maakt voor de mens.

Waarom worden er vleermuiskasten opgehangen aan bomen of aan huizen?

Soms blijkt er uit onderzoek dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Wanneer deze verblijfplaatsen verdwijnen door een ingreep, dan kan het nodig zijn vooraf vervangende verblijfplaatsen aan te bieden. Meestal worden dan vleermuiskasten opgehangen aan bomen of aan huizen. Wanneer na sloop nieuwbouw plaatsvindt worden soms ook vleermuiskasten ingebouwd in muren. Dit wordt gedaan om zo goed mogelijk de oorspronkelijke verblijfplaats na te bootsen. Tijdens nieuwbouwprojecten worden steeds vaker meteen dergelijke verblijfplaatsen gerealiseerd. Dit wordt 'natuurinclusief' bouwen genoemd. Hierdoor kunnen vleermuizen – maar bijvoorbeeld ook vogels zoals gierzwaluw en huismus – in de toekomst blijven voorkomen in dorpen en steden. Ook vleermuiskasten zijn volgens de wet beschermd als verblijfplaats van vleermuizen.

Meer informatie over vleermuizen?

Als je meer wilt weten over vleermuizen, zoals over soorten die voorkomen rondom uw huis en tuin, kijk dan op de website van de Zoogdiervereniging (www.zoogdiervereniging.nl) of www.vleermuis.net.

Contactinformatie onderzoeker

Naam:.....

E-mailadres:.....

Telefoonnummer:.....

Colofon

Deze folder is een uitgave van de Zoogdiervereniging en de Vleermuizenwerkgroep Nederland (VLEN)

Uitgave: Mei 2020

Tekst: Joris Verhees, Wiegert Steen en Erik Korsten

Foto: Joris Verhees

Vormgeving: Myrthe de Bruin

Veel gestelde vragen over vleermuizen

Wat zijn vleermuizen?

Vleermuizen zijn de enige vliegende zoogdieren. Dit doen ze met hun handen, die uitgegroeid zijn tot vleugels. Tussen hun lange vingers zit een vlieghuid die doorloopt tot hun achterpoten. Hierdoor zijn vleermuizen zeer behendige vliegers. Een andere bijzondere eigenschap van vleermuizen is dat ze gebruik maken van echolocatie om in het donker te kunnen zien. Ze stoten met hun mond voor ons niet hoorbare tonen uit en met hun gevoelige oren kan de vleermuis aan de echo horen hoe de omgeving er uit ziet. Vleermuizen zijn 's nachts actief. Overdag slapen ze in verblijfplaatsen in bijvoorbeeld boomholten en gebouwen.

Wereldwijd komen er ruim 1400 soorten vleermuizen voor. In Nederland leven 18 soorten vleermuizen, waarvan sommige (zeer) zeldzaam zijn en andere redelijk algemeen. In ons land zijn vleermuizen in twee groepen in te delen; soorten die voornamelijk in bosgebieden leven en soorten die met name voorkomen in de bebouwde omgeving. Wat alle Nederlandse vleermuissoorten gemeen hebben is dat het gulzige insecteneters zijn. Per soort varieert het dieet van (nacht)vlinders tot kevers en van vliegen tot muggen. Nuttig, want per nacht kan een vleermuis wel tot 1000 muggen vangen en opeten.

Ik zie ook vleermuizen in onze wijk vliegen. Waar komen die vandaan?

Tot de vleermuizen die vooral voorkomen in de bebouwde omgeving behoren de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Een 'grotere' vleermuissoort die vaak in de bebouwde omgeving wordt gezien is de laatvlieger. Deze soorten jagen 's nachts in het buitengebied op insecten maar ook in parken en boven tuinen. Overdag verblijven ze graag in gebouwen. Oude kerkzolders, spouwmuren en dakconstructies zijn favoriet. Wanneer vleermuizen in jouw huis verblijven merk je daar doorgaans niets van. Ze zoeken donkere, rustige en voor ons moeilijk toegankelijke plekken op. In tegenstelling tot vogels en muizen maken vleermuizen niets kapot en nemen ze geen nestmateriaal mee naar hun verblijfplaats. Ervaar je toch overlast, dan staat er vaak een vrijwilliger klaar voor advies en hulp. Raadpleeg een vleermuisdeskundige bij jou in de buurt via www.vleermuis.net.

Ik heb iets gelezen over vleermuizen en ziektes? Hoe zit dat?

Net als veel andere dieren kunnen ook vleermuizen virussen bij zich dragen. In Nederland is er geen reden om je daarover zorgen te maken. Als we wilde dieren gewoon met rust laten is er geen risico dat virussen bij mensen terecht komen. In Europa en in Nederland worden vleermuizen door sommigen onterecht toch in verband gebracht met COVID-19. Dit misverstand is ontstaan doordat het COVID-19 virus is ontstaan uit een vleermuissoort die voorkomt in Zuidoost-Azië. Vleermuizen in Europa en in Nederland staan niet in contact met deze en andere Aziatische

vleermuissoorten. Vleermuizen in Europa en in Nederland hebben geen COVID-19 en kunnen je niet ziek maken.

Hoewel dit zeer zeldzaam is kan bij vleermuizen in Nederland het rabiësvirus (hondsdolheid) voorkomen. Dat virus is enkel overdraagbaar na een beet van een besmette vleermuis. Om dit te voorkomen raap je een op de grond gevallen vleermuis niet op met je blote handen. Raadpleeg bij een gevonden vleermuis een vleermuisdeskundige bij jou in de buurt via www.vleermuis.net.

Waarom zijn vleermuizen beschermd?

Vooraf tot de jaren tachtig ging het erg slecht met de meeste vleermuissoorten, voornamelijk door het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw, grootschalige landschappelijke veranderingen en het verdwijnen van verblijfplaatsen. Hoewel het tegenwoordig gelukkig een stuk beter gaat met de meeste vleermuissoorten, zijn er nieuwe bedreigingen die ze ondervinden. De grootste bedreiging is het verliezen van hun verblijfplaats. Vleermuizen zijn namelijk afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen, bijvoorbeeld in boomholten en in spouwmuren en daken van huizen. Vleermuizen kunnen tientallen jaren oud worden, waardoor de vele jaren achtereen dezelfde plaatsen opzoeken. Doordat ze alleen 's nachts actief zijn en zich overdag verborgen houden zijn ze kwetsbaar voor plotselinge ingrepen, zoals kap van bomen en (grootschalige) renovatieprojecten in de bebouwde omgeving. Vaak wordt onbewust geen rekening gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen, met vervelende effecten als gevolg. Doordat vleermuizen slechts één jong krijgen per jaar kunnen populaties zich na sterfte slechts heel langzaam herstellen. Beschermd onder de Wet natuurbescherming en de Europese Habitatrichtlijn is het daarom wettelijk verplicht rekening te houden met de aanwezigheid van vleermuizen. Vleermuizen zijn zeer nuttige zoogdieren en het beschermen meer dan waard!

Waarom wordt er bij mij in de buurt onderzoek gedaan naar vleermuizen?

Omdat vleermuizen beschermd zijn is het wettelijk verplicht om bij ruimtelijke ingrepen onderzoek te doen naar de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Niet alleen wordt er onderzoek gedaan naar de verblijfplaatsen van vleermuizen, maar ook vliegroutes en belangrijke jachtgebieden worden in kaart gebracht. Er zijn vaak verschillende aanleidingen voor een dergelijk onderzoek, zoals kap van bomen, renovatie, sloop of een wegverbreding. De initiatiefnemer van een ingreep geeft de opdracht tot een vleermuisonderzoek. Om beter al vooraf met vleermuizen rekening te houden laten gemeenten ook vaak onderzoek doen om meer te weten te komen over vleermuizen in de gemeente Soms zijn er ook vrijwilligers van een natuurwerkgroep op pad om te onderzoeken welke vleermuissoorten voorkomen